

NÁVRH GENERELU ÚZEMNÍHO ROZVOJE AREÁLU VŠB-TU OSTRAVA

Autor tohoto článku je loňský absolvent Fakulty stavební, oboru městského stavitelství na Stavební fakultě VŠB-TU Ostrava. V současnosti v tomto oboru působí jako interní doktorand. Tato práce byla součástí studentské a odborné vědecké soutěže a zároveň tématem diplomové práce, neboť v době kdy vznikala, byl její tvůrce ještě studentem 5. ročníku. Hlavním tématem je problematika územního generelu VŠB-TU Ostrava zpracovaná s výhledovým užitím v roce 2015. Jde především o vyzvednutí hlavních problémů a cílů v řešené lokalitě.

V současnosti patří vzdělání k jedné z nejcennějších věcí, které můžeme ve svém pozdějším profesním životě uplatnit, a která může výrazně ovlivnit náš budoucí životní standard. Proto také celková koncepce školských areálů musí směřovat k tomu, aby výuka na jakémkoliv stupni probíhala v klidném a harmonickém prostředí. Obzvláště je potřeba brát ohled na vzdělání vysokoškolské – de facto nejprofesněji zaměřené. Vzhledem ke specifickému charakteru a individuálním podmínkám každé vysoké školy a jejich jednotlivých částí není možné stanovit vzorové stavební programy. Specifické rysy jednotlivých vysokých škol, jejich rozdílná organizační schémata a současná dislokace totiž neumožňují stanovit jediný způsob jejich prostorového členění a neumožňují opakování jednoho vzorového řešení u ostatních vysokých škol. Každý konkrétní případ je nezbytné řešit individuálně s ohledem na místní podmínky a charakter prostředí.

V dnešní době je klasickým vývojovým trendem ve všech vyspělých zemích budovat celé univerzitní komplexy (campusy), které svým způsobem tvoří samostatné urbanistické jednotky na území daného sídla a poskytují celkové vybavení pro uspokojení všech potřeb, které s provozem takových zařízení souvisejí.

K univerzitním areálům celorepublikového významu patří lokalita VŠB-TU Ostrava, především její jádro v Ostravě-Porubě. Tomuto areálu je také věnována převážná část návrhu územního generelu, zpracovaného v rámci diplomové práce. Hlavním smyslem byla snaha o koncentraci a vzájemnou symbiózu všech dislokováných univerzitních složek do jednoho areálu (campusu) v Ostravě-Porubě a především zhodnocení reálnosti tohoto řešení jak z pohledu územních požadavků, tak i z pohledu investiční náročnosti.

Vysoká škola báňská-Technická univerzita Ostrava je jednou z největších univerzit polytechnického a ekonomického charakteru v České republice.

V současnosti ji navštěvuje bezmála 18 500 studentů a 2 000 zaměstnanců, kteří jsou součástí sedmi fakult, z kterých je univerzita složena. Zde je jejich přehled:

- Fakulta bezpečnostního inženýrství
- Fakulta hornicko-geologická
- Fakulta stavební
- Fakulta materiálového inženýrství
- Fakulta ekonomická
- Fakulta strojní
- Fakulta elektrotechniky a informatiky

Většina fakult je součástí hlavního areálu v Ostravě-Porubě, kde je taky celkový univerzitní campus zamýšlen. Dislokovány jsou pouze Fakulta ekonomická (v centru Ostravy) a Fakulta bezpečnostního inženýrství (v Ostravě-Výškovicích). Obě tyto fakulty by ale v průběhu času

měly být přesunuty rovněž do porubského areálu. Jedinou výjimkou je tak současná lokalizace Fakulty stavební, která se nachází asi 15 minut chůze od hlavního areálu. Ta, na rozdíl od předchozích dvou fakult, svou pozici měnit nebude. Naopak se uvažuje její další rozvoj právě v místech jejího současného sídla. Přispívá k tomu jednak vhodná pozice v rámci celé univerzity a především celkové územní rezervy.

Celkově se univerzita dále člení na několik specializovaných vědeckých jednotek, např. Ústřední analytickou laboratoř, dobře zásobenou Ústřední knihovnu, Výpočetní vědecké centrum a další specializované divize.

Areál VŠB-TU Ostrava v Ostravě-Porubě byl vybudován v letech 1965 – 1988, převážná část však v letech 1965 – 1970. Kromě tohoto areálu má univerzita ve svém vlastnictví i další objekty v rámci města Ostravy.

Hlavní část porubského areálu byla zbudována v době, kdy byl charakteristickým motivem obdobných staveb tzv. boletický model – kombinace hliník, sklo, bez dokonalé izolace a ohledu na jakoukoliv energetickou náročnost. Navíc v období do roku 1990 byla tomuto stavebnímu fondu věnována minimální pozornost především proto, že se nedostávalo investičních prostředků. Tomu také odpovídal technický stav budov a jejich zařízení.

Letecký pohled na současný areál VŠB v Ostravě-Porubě

Proto se také od roku 1992 začaly provádět postupné rekonstrukce budov v rámci areálu. Jednalo se zejména o rekonstrukci výukových a provozních prostor.

Celková koncepce je založena na určení plošných potřeb jednotlivých školských zařízení (fakult a kateder) dle počtu studentů. Toto stanovení vychází z podkladů metodiky MŠMT (pro stavební programy VŠ), která určuje přesný algoritmus výpočtu dle vytíženosti jednotlivých učeben, laboratoří a seminárních místností ze strany studentů. Do celkové sumy ploch je pochopitelně zahrnuta také problematika sekundárního charakteru, tj. plochy stravování, ubytování, kulturních a volnočasových aktivit. Na tomto základě se poté určí současná vytíženost výukových ploch a perspektivní využití s očekávaným nárůstem studentů. Pochopitelně, že současná kapacita nevyhovuje výhledovému stavu v roce 2015. Důležité je proto vytypovat vhodné lokality, které jsou schopny tyto plošné potřeby pokrýt a zároveň jsou součástí univerzitního kampusu. Řešení má v tomto případě dvě části. Jedním je důsledná reprofilace současných výukových ploch tak, aby nedocházelo k mísení výuk jednotlivých fakult (snažíme se

odborné zaměření separovat dle jednotlivých fakult). Druhou částí je poté uspokojení celkových potřeb novou výstavbou, případnou rekonstrukcí stávajících zařízení. Součástí celého generelu je řešení souvisejících problematik – zásobování, zeleně nebo statické dopravy. Ta zejména klade poměrně výrazné plošné požadavky. Jako výhledově nejučinnější se do budoucna jeví vybudování vícepatrových garáží v blízkosti tohoto kampusu. Ideální, ale bohužel investičně mnohem náročnější, je poté zbudování podzemních garáží, přestože inženýrsko-geologické poměry v území jsou v tomto směru hodnoceny pozitivně. Celkové řešení musí především respektovat a zachovat celkovou kompozici a charakter klidného vysokoškolského prostředí, kterým areál v dnešní době dozajista je.

Majoritním problémem je pochopitelně záležitost investic. Krytí nákladů na tak náročné projekty, jakými jsou rozsáhlé rekonstrukce či nová výstavba, nemůže pochopitelně být možné bez spoluúčasti státu. Proto se jako jeden z hlavních a nezbytných zdrojů financí uvažuje příspěvek ze státního rozpočtu. O předpokládané předběžné výši zainteresovanosti státu na realizaci těchto projektů probíhají

v dnešní době intenzivní jednání. Mimo to se předpokládá financování z vlastních zdrojů univerzity, především z Fondu pro rozvoj majetku.

V případě, že by došlo k vybudování a modernizaci celého komplexu dle tohoto návrhu, mohla by univerzita opustit v současnosti využívaná dislokovaná pracoviště a soustředit svou veškerou činnost do jedné lokality. Odpadlo by tím složité přejíždění mezi jednotlivými učebnami v průběhu dne a došlo by tak ke značné úspoře času. Navíc by nová výstavba zvětšila celkovou čistou užitkovou plochu (připadající na jednoho studenta) a tím došlo k následnému nárůstu počtu interních studentů z dnešních 18 500 na cca 20 000. S tím potažmo souvisí zvýšený počet potenciálních absolventů, kteří by mohli lépe uspokojovat potřeby tohoto regionu a zvyšovat tak jeho atraktivitu. To by se také následně mohlo pozitivně odrazit v zájmu budoucích investorů, kteří by své záměry a cíle mohli směřovat právě sem.

*Ing. Jakub Švrček
Katedra městského stavitelství
Fakulta stavební VŠB-TU Ostrava*